

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

24851
24852

Sayı : 30824082/610- 2402
Konu : İstanbul Milletvekili
Durmuşali TORLAK'ın
Yazılı Soru Önergeleri

SÜRELİDİR
.../.../2013
11 Temmuz 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14/06/2013 tarihli ve 43452547-120.07-128743 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Durmuşali TORLAK'ın; Zonguldak'ın Alaplı İlçesine bağlı Kavukkavlağı Mevkiindeki deniz kirliliği ile İzmit Körfezindeki kirlilik hakkında Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu 7/24851 ve 7/24852 Esas sayılı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (2 Adet- 5 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DURMUŞALI TORLAK'IN
TBMM 7/24852 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR:

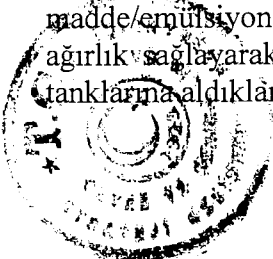
- 1) İzmit Körfezinde son günlerde meydana gelen söz konusu tek hücrelilerin oluşmasına neden olan deniz kirlenmesinin nedeni nedir? Gerekli araştırma yapılmış mıdır?
- 2) Alg isimli tek hücreli organizmalar tekrar İzmit Körfezinde çoğalmasında evsel ve endüstriyel atıklar ile gemilerden kaynaklı balast sularının neden olduğu iddiaları doğru mudur? Doğru ise neden olan işletmeler ve gemiler tespit edilmiş midir? Edildi ise bunlara ne tür cezai müeyyide uygulanmıştır?
- 3) Kocaeli Belediyesi çevre denetim ekipleri, gemilerden balast numunesi alımı ve tahlili veya balast tanklarının valflerinin kontrol altına alınması gibi birçok AB ülkesinde yapılan uygulamalara benzer denetimler yapmakta mıdır? Yapıyor ise sonuçları nedir? Uygun olmayanlara cezai uygulamalar yapılmakta mıdır?
- 4) Söz konusu bölgenin kirlenmesinden doğan çevre kirliliğinin vereceği zararın belirlenmesi amacıyla bir Bilirkişi Kurulu oluşturulmuş mudur? Oluşturulmadıysa nedeni nedir?
- 5) Söz konusu bu bölgenin Acil Müdahale Planı var mıdır? Var ise söz konusu kirlenme nedeniyle her hangi bir müdahalede bulunulmuş mudur? Bulunulmadıysa nedeni nedir?
- 6) Bu kirlenmeden sonra ortaya çıkan kamu zararı ve deniz faunasına olan etkisi araştırılmış mıdır? Araştırıldı ise İzmit Körfezinin eski haline dönmesi için gerekli çalışmalar başlatılmış mıdır? Başlatıldı ise İzmit Körfez faunasının eski haline dönmesinin ne kadarlık bir süreçte olması beklenmektedir.
- 7) Gemi balast kayıt jurnalleri kontrol edilmekte midir? Ediliyor ise bulunan eksiklikler ile ilgili hangi işlemler yapılmaktadır?

CEVAPLAR:

1- Özellikle yaz aylarında; sudaki organik maddeleri hızla tüketen ufak mikroorganizmaların çok fazla çoğalıp, sanki suya mavi yeşil boya atılmış gibi görünmelerine ve alg/plankton patlamalarına (beyaz, kırmızı, turuncu, sarı, yeşil renkli köpüksü oluşumlara) neden olmaktadır. Bahse konu olay; bölgede istisnai olarak sıcakların etkisiyle gerçekleşmekte ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesince gerekli tedbirler alınmaktadır.

2- Bakanlığımızın 2011/9 sayılı Genelgesi uyarınca; İzmit Körfezi'nde koordinatları belirlenmiş olan deniz alanında, gemilerden ve diğer deniz araçlarından kaynaklanan deniz kirliliğine yönelik tespit ve idari yaptırım kararı verme görevi 2006 yılından bu yana Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından yerine getirilmektedir. Söz konusu yetki devri kapsamında; İzmit Körfezi belediye tarafından, denizden ve havadan olmak üzere 7/24 saat denetlenmektedir.

Ayrıca, duran veya seyir halindeki tankerlerden, gemilerden, diğer deniz araçlarından su üzerine bırakıldığında; su yüzeyinde veya bitişik sahil hattında petrol ya da benzeri türden yağ izlerinin görülmesine neden olan, su üstünde ve su altında renk değişikliği oluşturan veya askıda katı madde/emülsiyon halinde maddelerin birikmesine yol açan suya kirli balast denmektedir. Gemilere ağırlık sağlayarak, suya oturmasını ve böylece dengede kalmasını sağlamak amacıyla gemilerin tanklarına aldıkları su da balast suyudur.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesince 2006 yılından bu yana gerçekleştirilen denetim faaliyetleri neticesinde, İzmit Körfezi'nde deniz kirliliğine sebebiyet veren 362 adet gemiye 9.783.876 TL ceza-i işlem uygulanmış olup, bu cezalardan yaklaşık % 10'luk kısmı (1.297.103 TL) 34 adet gemi ve deniz aracının denize kirli balast deşarjı yapmasından dolayı uygulanmıştır.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi bünyesinde; 1 deniz uçağı, 3 adet deniz süpürgesi ve 2 adette atık alık gemisi bulunmaktadır. Diğer taraftan, Sahil Güvenlik Komutanlığına bağlı unsurlar tarafından Kocaeli İl sınırları içerisinde icra edilen denetim/kontrollerde, 2013 yılı içerisinde 173 adet gemi/tekne yürürlükteki mevzuat kapsamında kontrol edilmiş ve herhangi bir yasa dışı durum tespit edilmemiştir.

3- Kocaeli İlindeki atık suların % 98'i Büyükşehir Belediyesine ait Gebze, Körfez, Plaj yolu, Kullar, 42 Evler, Yeniköy, Gölcük ve Karamürsel Atık su Arıtma Tesislerinde arıtılarak İzmit Körfezine deşarj edilmektedir. Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin Liman Yöneticilerinin Yükümlülükleri başlıklı 6 ncı maddesi ile Gemilerin Yükümlülükleri başlıklı 10 uncu maddesine göre; Gemiler, atıklarını Bakanlığımız tarafından lisanslandırılan atık kabul tesislerine vermekle yükümlüdürler.

Ayrıca, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 inci maddesinin (i) bendi, Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ve mer'i mevzuat kapsamında, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin, Kocaeli sınırları dahilinde atık alım hizmeti vermek amacıyla hazırladığı Atık Yönetim Planı'nın onaylandığı, MARPOL EK-I (slop, kirli balast hariç), EK-IV ve EK-V' e göre atıkların alınması, depolanması ve bertaraf edilmesine yönelik iş ve işlemler Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılmaktadır. Liman ve iskelelere; yüzey sularının yağmur yağması sonucu kontrolsüz olarak denize deşarjın önlenmesi amacıyla bariyerler, arıtma tesisleri veya çöktürme havuzları yaptırılmış olup, gerekli izin ve denetim süreçleri devam etmektedir. Uygun olmayanlara ise ceza-i uygulamalar yapılmaktadır.

4-İzmit körfezinde çeşitli teknik ekiplerle çalışmalar devam edilmektedir.

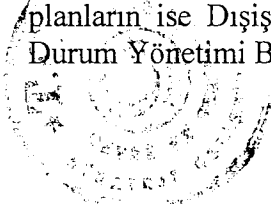
5- Bölgede kurulu bulunan bütün tesislerin Bakanlığımız tarafından onaylı Acil Müdahale Eylem planları mevcuttur.

Ülkemizde IMO ve AB düzeyinde kazalara bağlı deniz kirliliğinin önlenmesine ilişkin mevcut sözleşme, protokol ve direktiflerin uyumlaştırılması, 5312 sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun ile gerçekleştirilmiştir.

5312 Sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun kapsamında genel koordinasyon görevi Bakanlığımıza verilmiştir.

Bu çerçevede;

Ulusal ve bölgesel seviyede acil müdahale sistemini oluşturmak, koordinasyon ve işbirliğini kolaylaştırarak kamu ve özel kaynakların etkin kullanılması ile deniz çevresinin korunmasını sağlamak amacıyla, 1 ulusal ve 6 adet bölgesel acil müdahale planı (28 ile ait) "Ulusal ve Bölgesel Acil Müdahale Planlarının Hazırlanması Projesi" kapsamında TÜBİTAK/MAM'a hazırlanmıştır. Bakanlık Makamınca onaylanan bölgesel acil müdahale planlarının 28 kıyı ili valiliğine, ulusal planların ise Dışişleri Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına dağıtımı yapılmıştır.

İlgili kanun çerçevesinde; Akdeniz, Karadeniz ve Marmara denizi kıyılarında acil müdahale planı hazırlaması gereken kıyı tesisleri belirlenmesi çalışması yapılmış ve tesisler Bakanlığımızın internet sitesinde yayınlanmıştır. Öncelikle kıyı tesisi acil müdahale eylem planı hazırlaması gereken kıyı tesisi sayısı 231'dir. Bu tesislere ait Bakanlığımızca yetkilendirilmiş 16 firma tarafından hazırlanan ve bugüne kadar Bakanlığımıza sunulan 219 kıyı tesisi acil müdahale planı onaylanmıştır.

Kocaeli ilinde Kıyı tesislerinin kazalara karşı hazırlıklı olmalarının sağlanması amacıyla 30 adet kıyı tesisi belirlenerek, risk değerlendirmesi ve acil müdahale planı hazırlamaları sağlanmıştır. Bu kıyı tesislerinden 30 tanesine ait risk değerlendirmesi ve acil müdahale planı onaylanmıştır. Ayrıca; Kocaeli ilinin de içinde olduğu Marmara bölgesel acil müdahale planı TÜBİTAK/MAM'a hazırlanmış olup, Bakanlığımızca onaylanarak Kocaeli Valiliğine gönderilmiştir.

Diğer taraftan; tüm gemi ve kıyı tesislerinin, bir kirlenme meydana gelmeden önce veya kirlenme meydana geldiğinde, 5312 sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun uygulama yönetmeliği kapsamında, denize ve çevresine verilecek zararların önlenmesi için gerekli tüm tedbirleri almak ve meydana gelecek bir olaya karşı hazırlıklı olmak ve anında müdahale etmek amacıyla; Ulusal, Bölgesel, Kıyı tesisi ve Gemi Acil müdahale planlarının hazırlanması ve acil müdahale planların uygulanması için gerekli ekipman, teçhizat ve personele sahip olmaları sağlanmıştır. Kanun çerçevesindeki olaylara müdahale etmek ve kapasite artırımını sağlamak amacıyla Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı koordinasyonunda 11 adet firma ya müdahale yetkisi verilmiştir.

Acil müdahale planları kapsamında amacımız; kazalara müdahale edebilmek, kirlenmeyi önlemek veya etkilerini en aza indirmek, insanların zarar görmesini engellemek ve mal kaybını önlemek, etkin bir şekilde deniz ve deniz çevresinin korunmasını sağlamaktır.

Dolayısıyla, petrol ve diğer zararlı maddelerle oluşacak deniz kirlenmesine kısa sürede ve etkin müdahale için gerekli sayıda araç, ekipman, malzeme ve personel belirlenmiş, deniz çevresinin ve kıyıların petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine karşı hassasiyetlerini ve alınacak tedbirleri tespit edilmiş, zararların tespiti ve tazmini çalışmalarının doğru ve etkin şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak ve müdahale sonrası deniz çevresinin ve kıyılarının rehabilitasyonun en etkin şekilde uygulanmasını sağlamak için çalışmalar yapılmıştır.

6- İzmit Körfezinin eski haline dönmesi için Çevre Şehircilik İl Müdürlüğümüz ile Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin ortaklaşa yürüttüğü çalışmalar devam etmektedir.

7- Gemi balast kayıt jurnallerini kontrol etmek; ne Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin nede Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzün yetkisinde bulunmamaktadır.

Ancak, gemiler tarafından ulusal mevzuat ve uluslararası kurallar gereği tutulması gereken kayıtlar ya da Çevre Kanunu ve ilgili yönetmeliklerine göre yükümlülüklerini yerine getirildiğini gösterir belgelerin olmadığının veya Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin 2006/6 sayılı Gemi Atıklarının Bildirimi ve Haberleşme Genelgesi kapsamında atık bildiriminin yapılmadığının tespit edilmesi durumunda; Çevre Kanununun 20 nci maddesinin (g) bendine göre idari yaptırım uygulamaları ilgili Liman Başkanlıklarının yetkisi dahilinde bulunmaktadır.

